

CONSIDERAȚII ASUPRA DIVERSITĂȚII ORHIDEELOR DIN JUDEȚUL DÂMBOVIȚA

DES CONSIDERATION SUR LES ORCHIDEES DU DEPARTEMENT DE DAMBOVIȚA

DUMITRU MIHAIL

Résumé

Les orchidacées sont présentes dans la flore spontanée de la Roumanie; il y a 59 espèces, dont 45 appartiennent à 24 genres et se trouvent aussi dans le département de Dâmbovița, dans les stations terrestres, dont beaucoup sont de lieux humides.

*Les espèces rares dans la flore de la Roumanie sont *Liparis loeselli*, *Cypripedium calceolus*, *Epipactis palustris*, *Spiranthes spiralis*, *Negritella nigra*, *Negritella rubra*, *Ophrys insectifera* et d'autres.*

Elles sont toutes marquées sur la liste Rouge dressée en 1994.

Orchidaceele (fam. Orchidaceae JUSS., 1789) reprezintă o importantă familie din monocotiledonate, cuprinzând între 15.000 - 20.000 de specii, răspândite mai ales în regiunile tropicale, subtropicale, ecuatoriale și subecuatoriale.

Acestea sunt plante erbacee perene, care au în pământ rizomi sau tuberculi, tulpina aeriană este simplă, frunzele sunt alterne, florile hermafrodite, zigomorfe, cu periant petaloid, la bază cu bractei. Florile, de o frumusețe aparte, au culori diverse, purpurii, liliachii, roze, albe-verzui, gălbui, iar labelul are forme diferite, de unde și denumirea unora: papucul doamnei, albina etc.

În flora spontană a României sunt semnalate 59 de specii ce aparțin la 26 de genuri.

În județul Dâmbovița sunt citate 45 de specii din 24 de genuri.

Din teritoriu numeroși cercetatori citează specii de orchidee sau colectează: Zaharia Panțu, Alexandru Beldie, Iuliu Morariu, Mihail Dumitru, Marian Georgescu s.a. Beldie Al. enumeră din Bucegi un număr de 36 de specii, iar din Subcarpații Ialomiței, Dumitru M. enumeră 26 de specii.

Cele 45 de specii semnalate pe teritoriul județului Dâmbovița sunt următoarele:

1. *Cypripedium calceolus* L. – papucul doamnei; în pădurile subcarpatice de la Glodeni, Gorgota, Viforâta și Văleni Dambovița, rară.

2. *Epipactis atrorubens* (HOFFM.) SCHULT.; în Munții Bucegi;

3. *Epipactis helleborine* (L.) CRANTZ. – mlăștiniță; în păduri de la câmpie până în zona montană;

4. *Epipactis macrophylla* (EHRH.) SW.; în subcarpați și în zona montană;

5. *Epipactis palustris* (MILL.) CRANTZ. ; în mlaștinile de la Tătărani și Mănăstirea Dealu;

6. *Epipactis purpurata* SM.; în subcarpați și în zona montană;

7. *Cephalanthera damassonium* (MILL.) DRUCE – căpșunică; în subcarpați și în M-ții Bucegi, M-ții Leaota;

8. *Cephalanthera longifolia* (L.) FRITSCH – iarba de junghiuri la Măgura Bucșanilor, în subcarpați, M-ții Leaota, M-ții Bucegi.

9. *Cephalanthera rubra* (L.) RICH. – căpșunica; în subcarpați și regiunea montană forestieră din zonă;

10. *Limodorum abortivum* (L.) SW. – garbița; saprofită în pădurile de la câmpie, deal și subcarpați;

11. *Epipogium aphyllum* SW. - saprofită, în pădurile montane, rară;

12. *Neottia nidus – avis* (L.) RICH. – trânji, cuibul rândunicii; saprofită, în pădurile din tot județul;

13. *Listera cordata* (L.) R. BR. ; în pădurile montane;

14. *Listera ovata* (L.) R. BR. – buhai; în pădurile din toată zona;

15. *Spiranthes spiralis* (L.) CHEVALL. – sfredeluș; în pajiști, la Gheboieni, Gorgota, Bucșani, Mija, rară;

16. *Goodyera repens* (L.) R. BR.; în pădurile de rășinoase montane;

17. *Platanthera bifolia* (L.) RICH. – stupiniță; în toate pădurile din județ;

18. *Platanthera clorantha* (CUSTER) RCHB.; în pădurile județului;

19. *Chamorchis alpina* (L.) RCHB.; în zona alpină;

20. *Negritella nigra* (L.) RCHB. f. ; sângele voinicului; în pajiștile alpine din M-ții Bucegi, rară;

21. *Negritella nigra* (L.) RCHB. f. ssp. *rubra* (WETTST.) BEAUVERD – sângele voinicului; în pajiștile alpine din Munții Bucegi, rară;

22. *Coeloglossum viride* (L.) HARTM.; în pajiștile montane;

23. *Dactylorhiza cordigera* (FR.) SOÓ.; în pajiști umede montane;

24. *Dactylorhiza incarnata* (L.) SOÓ; în locuri umede de la câmpie până în zona montană;

25. *Dactylorhiza maculata* (L.) SOÓ – mâna Maicii Domnului; în pajiști deluroase și montane;

26. *Dactylorhiza sambucina* (L.) SOÓ – bozior; în pajiștile montane;

27. *Pseudorchis albida* (L.) A. LÖVE & D. LÖVE; în pajiști alpine;

28. *Orchis coriophora* L. - ploșnitoasa; în pajiștile de deal și de munte;

29. *Orchis laxiflora* LAM. – bujori; în pajiști umede, de la câmpie până în zona montană;

30. *Orchis militaris* L. – poroinic; în pajiștile de deal și de munte;

31. *Orchis morio* L. – untul vacii, poroinic; în pajiștile din tot județul;

32. *Orchis mascula* (Vest) SOÓ – poroinici, bujorei; în pajiștile montane din Bucegi și Leaota;
 33. *Orchis purpurea* HUDS. – poroinic; în pajiștile din sudul județului;
 34. *Orchis ustulata* L.; în pajiștile de deal și de munte;
 35. *Himantoglossum hircinum* (L.) SPRENG. – ouăle popii; în pajiștile de la Teiș, Viforătă, Brănești, Mânăstirea Dealu, rară;
 36. *Anacamptis pyramidalis* (L.) RICH. – bujor; în pajiștile de la Teiș, Vulcana, Lăculețe, Moroeni, Pietroșița, Viforăta, rară;
 37. *Ophrys apifera* HUDS. – albină; în pajiștile deluroase și montane;
 38. *Ophrys insectifera* L. – albină; în pajiștile din zona deluroasă și montană inferioară;
 39. *Ophrys scolopax* CAV ssp. CORNUTA (STEVEN) E. G. CAMUS; în pajiști deluroase;
 40. *Corallorhiza trifida* CHÂTEL. – buzișor; saprofită, în zona montană;
 41. *Liparis loeselii* (L.) RICH. – moișoare; în mlaștina de la Tătărani, rară;
 42. *Traunsteinera globosa* (L.) RCHB.; în pajiștile alpine;
 43. *Herminium monorchis* (L.) R. BR.; în pajiștile montane;
 44. *Gymnadenia conopsea* (L.) R. BR.; în pajiști din subcarpați și din zona montană, pe stânci înierbate;
 45. *Gymnadenia odoratissima* L.; în pajiștile alpine;

Orchideele, prin florile atractive și prin portul lor, au atras atenția oamenilor. Multe sunt recoltate și valorificate în diverse ocazii: ca plante ornamentale sub forma de buchete simple sau în amestec cu alte flori, unele sunt puse pe vase la "moși", iar altele sunt folosite în scopuri medicinale (tubercului). Florile orchideelor sunt căutate de albine pentru nectar și polen. Papucul doamnei se cultivă în grădini de către localnici (Văleni Dâmbovița).

Din aceste motive și prin drenajele executate multe orchidee au devenit tot mai rare și se simte nevoia ocrotirii lor. La plantele ocrotite de până acum (*Cypripedium calceolus*, *Nigritella nigra*, *Nigritella rubra*) se adaugă și celelalte specii, incluzându-se pe Lista Roșie, întocmită în 1994 de Academia Română.

Foarte interesantă este specia *Liparis loeselii* (moișoare), relict glaciatic, care, prin prezența sa se determină declararea zonei ca arie de interes special.

Prezența acestei specii a fost semnalată pentru prima dată de către Mihail Dumitru, în mlaștina "Iepuraș" de la Tătărani, în lunca râului Dâmbovița, în anul 1975. În perioada 1980-1982 s-au efectuat lucrări de drenaj, terenul a fost atribuit localnicilor, schimbându-i-se destinația. Apoi, au urmat mai mulți ani secetoși, care au dus la coborârea nivelului apei freactice. Din 20 de exemplare de moișoare, repartizate neuniform pe cca 200 m.p., astăzi este îndoielnică prezența acesteia. Au dispărut și alte specii ce se găseau în acel pâlce ce aparținea la asociația *Carici flavae* – *Eriophoretum*, precum *Menyanthes trifoliata* (trifoiește), *Triglochin palustre* (broscarită), *Eleocharis pauciflora* (pipiriguțul) și altele.

Și alte plante au prezență incertă în teritoriu, precum: *Cypripedium calceolus* în pădurile de la Gorgota și Glodeni, datorită defrișărilor recente, se adaugă *Hymantoglossum hircinum*, *Anacamptis pyramidalis*, *Herminium monorchis*.

BIBLIOGRAFIE

- BELDIE AL. 1967. *Flora și vegetația Munților Bucegi*. Editura Academiei R.S.R. București.
 BELDIE AL. 1979. *Flora României*. Determinator ilustrat al plantelor vasculare. 2. București.
 GRECESCU D. 1908. *Suplement la Conspectul Flora Romaniei*. Bucuresti.
 DUMITRU M. 1980. *Cercetări asupra florei și vegetației Subcarpaților dintre Ialomița și Dâmbovița*. Rezumatul tezei de doctorat. București.
 DUMITRU M. 2001. *Ghidul excursiilor biologice în împrejurimile Târgoviștei*. Editura Gimnasium. Târgoviște.
 DUMITRU M., GEORGESCU M. 2004. *Orchideele semnalate în județul Dâmbovița*. Graiul Dâmboviței. Nr. 76. Târgoviște.
 MOHAN GH., ARDELEAN A., GEORGESCU M. 1979. *Rezervații și monumente ale naturii din România*. Casa de editură Scaiul. București.
 POPESCU A., SANDA V. 1998. *Conspectul florei cormofitelor spontane din România*. Acta Botanica Horti Bucurestiensis București.
 PANTU Z. 1915. *Orchideele din România*. Studiu monographic. București.
 OLTEAN M. și colab. 1994. *Lista Roșie cu plantele cormofite*. Academia Română București.

Mihail Dumitru

Str. Revoluției, bl. C 10, ap. 7
 Târgoviște, jud. Dâmbovița, România